

وزیر آموزش و پرورش در مراسم پنجمین همایش تجلیل
از مؤلفان و رونمایی کتاب‌های درسی و رسانه‌های آموزشی:

نگاه ما به آموزش و پرورش باید متحول شود

دکتر حاجی بابایی در این همایش ضمن گرامی‌داشت یاد و خاطره‌ی شهدای انقلاب اسلامی و امام راحل از زحمات و تلاش‌های همه‌ی عوامل اجرایی این همایش تقدیر و تشکر کرد و گفت: «آقایان دکتر محمدیان و مهندس جعفرآبادی گزارش بسیار زیبایی ارائه کردند.» وی افزود: «و قطعاً این همایش، یک جشنواره‌ی بزرگ است. جشنواره‌ای که نشانه‌ی زحمات، تلاش‌ها و کوشش‌های شما در تألیف کتب و تهیه‌ی ابزار و نرم‌افزارهای آموزشی‌ای است که در اختیار آموزش و پرورش قرار می‌گیرد. امسال یک کار خوبی توسط دوستان ما در سازمان انجام پذیرفت. البته با همت و تلاش شما

گزارش از نصرالله دادار

پنجمین همایش تجلیل از مؤلفان و
رونمایی کتاب‌های درسی و رسانه‌های
آموزشی، مهرماه با سخنان دکتر حمیدرضا
حاجی‌بابایی وزیر محترم آموزش و پرورش
در سالن حوزه‌ی هنری گشایش یافت.

عزیزانی که در طول سال و سالیان گذشته زحمت کشیدید و تلاش کردید تا امروز حدود ۱۰۰ عنوان کتاب و راهنما به صورت جدیدالتألیف، چاپ شود و ما امروز حدود ۱۱۰۰ عنوان کتاب و راهنمای معلم داشته باشیم، که در نوع خود ثروت عظیمی برای نظام تعلیم و تربیت محسوب می‌شود.

تحول بنیادین می‌خواهد از آموزش و پرورش و اهدافش تعریفی دوباره ارائه کند

بر کسی پوشیده نیست، تلاش‌هایی که در جهت تألیف کتاب‌های درسی انجام پذیرفته، که واقعاً در نوع خود بی‌نظیر است، هم به دلیل حجم کار، هم به دلیل کیفیت کار و نیز به دلیل نوع اراده‌ای که در وزارت آموزش و پرورش و مؤلفین برای هدایت دانش‌آموزان در سراسر ایران اسلامی به کار گرفته می‌شود. اما نکته‌ای که می‌خواهم عرض کنم این است که به همت پژوهشگران عزیز، اگر چه می‌گویم در طول بیست و دو سال گذشته، یک ورق تاریخی شد. در طول پنج سال گذشته برگ دوم و دیگری بر این پژوهش است. آرمان و آرزوی همگی ما تحول بنیادین در آموزش و پرورش است. تحولی که کتاب یکی از محورهای آن است. تحولی که می‌خواهد آموزش و پرورش و اهدافش را یکبار دیگر تعریف و جایگاه معلم را دیگر بار، بازخوانی کند. هم‌چنین، جایگاه کتاب را یکبار دیگر مرور کند و تولید مواد آموزشی را ارتقا دهد. باید یکبار دیگر دانش‌آموز را وقتی می‌خواهد وارد مدرسه شود و وقتی می‌خواهد از مدرسه بیرون رود تعریف کنیم. فکر می‌کنم در یک نکته مشترک باشیم و آن این است که تلاش‌ها و کوشش‌های عظیمی شکل گرفته است. بر آن چه که انجام پذیرفته می‌بالم، چه به صورت مکتوب مثل کتاب‌هایی که برایش زحمت کشیده می‌شود، چه به صورت تصویر مثل فیلم‌هایی که ساخته شده‌اند. بی‌شک فیلم و تصویر در یاددهی و یادگیری نقش کلیدی و اساسی دارد.

دکتر حاجی‌بابایی: امروز زمان آن رسیده، بر آن چه کرده‌ایم، نگاهی عمیق‌تر بیفکنیم، نگاهی که بر نکات مثبت گذشته تأکید می‌کند، ضعف‌ها را می‌نمایاند و اهداف بلندی را پیش پای ما قرار می‌دهد

امروز زمانش رسیده است که یکبار دیگر کارهای انجام‌گرفته را با نگاهی عمیق‌تر بنگریم و بررسی کنیم. نگاهی که بر نکات مثبت گذشته تأکید کند و ضعف‌ها را جبران نماید و اهداف بلند و زیباتری را پیش پای ما قرار دهد.

دکتر حاجی‌بابایی: با تولید بسته‌های آموزشی می‌خواهیم یک روش و شیوه‌ای واحد در سراسر کشور معلمین را آموزش دهد

ما امروز در دنیایی زندگی می‌کنیم که سرعت و دقت در مسئله‌ی یادگیری و ابزار و تکنولوژی آن بسیار افزایش یافته است، به طوری که گاهی می‌اندیشیم در بعضی زمینه‌ها عقب مانده‌ایم. بدون تردید کتاب‌هایی که تا امروز چاپ شده در نوع خود و در زمان خود بهترین‌ها بوده‌اند. اما آیا توانسته‌ایم این غذای خوب را توسط یک مسئول خوب، یک معلم یا مدرسه‌ی خوب با کیفیت مطلوبی به دانش‌آموز برسانیم؟ آیا از این کتاب‌ها به نحو احسن استفاده شده است؟ نکته‌ای که آقای دکتر محمدیان فرمودند اقدام بسیار مفیدی است و به جای این که مؤلف محتوا و راهنمای آن را در کتاب بیاورد و تمام زوایا در آن درج شود، از امکانات صوتی، تصویری یا مکتوب، ابزاری تهیه کند و در اختیار معلم قرار دهد تا ابعاد آن کتاب را مثل یک مؤلف، برای معلم پیاده کند و معلم به جای تفسیر، نه این که تفسیر نکند، از بهترین شیوه و روش استفاده نماید؛ یعنی آن چه را توانستیم از نظر علمی به آن برسیم با یک روش و شیوه‌ی واحد به معلمین خود در سراسر کشور جهت آموزش انتقال دهیم و آن‌ها را در مسیر کارشان موفق نماییم.

کتاب زیبایی‌های خاص خودش را دارد. اما باید کسی باشد که این زیبایی‌ها را به دیگران نشان دهد. همه زیبایی‌های کتاب را نمی‌بینند. همان‌طور که خداوند عالم هستی را سراسر از حقایق و زیبایی‌ها خلق کرده است، ولی ما اغلب این زیبایی‌ها را نمی‌بینیم.

چرا کتاب می‌نویسیم؟ مؤلف چه کار می‌کند؟ کار مؤلف این است که قسمتی از زیبایی‌های هستی را، که دیده نمی‌شوند، مکتوب، مرئی و ملموس می‌کند و این دیده نشدن به دلیل ضعف دیگران است. به هر میزان که آن مؤلف هنرمند باشد، به همان میزان می‌تواند این هنر را که مکتوب، تصویری و صوتی است در اختیار مخاطب قرار

دهد. ما نیز مسئولیم گام‌هایی برداریم که کتاب مؤلف در اختیار همه قرار گیرد.

وزیر آموزش و پرورش: در تحول بنیادین، باید از نوع نگاه وزیر گرفته تا معاون وزیر، مدیرکل، نوع کتب، نوع تدریس، نوع نگاه به معلم و دانش‌آموز، نوع نگاه معلم به جامعه و جامعه به معلم و معلم به خود معلم، همه و همه دچار تحولی اساسی شود

الکترونیکی نقش دارند، لازم است و باید آن‌ها را به صورت یک مجموعه دید. اما هم‌اکنون در وزارت آموزش و پرورش حدود چهل موضوع را هم‌زمان با هم‌دیگر، در حال اجرا، مطالعه و پی‌گیری برای اجرا در آینده داریم، از اتصال هفتاد هزار مرکز آموزشی ما به آی‌سی‌تی (ICT) گرفته تا چاپ کتب درسی، تا معلم و حمایت از او، همه‌ی این‌ها از جمله فعالیت‌های ماست.

هیچ‌گاه نمی‌توان شصت هفتاد هزار روستا را با شیوه‌ی موجود تجهیز و به‌روز نمود و باید این نیاز را در قالب مجتمع‌های آموزشی و پرورشی تأمین کرد. خوشبختانه به‌زودی هشت هزار بسته‌ی آموزشی برایشان ارسال می‌شود و از امکاناتی که امروز با کیفیت مطلوبی تولید می‌شود سیزده میلیون و سیصد هزار دانش‌آموزی کشور برخوردار خواهند شد. آن‌ها فرسنگ‌ها با آن‌چه امروز برایش جشنواره گرفتیم، فاصله دارند. این عیب از سیستم، مدیریت و برنامه‌ریزی ماست. گاهی اوقات ممکن است شما زیباترین کتاب را خلق کنید اما آن کتاب به درد هیچ‌کس نخورد و نتوان از آن استفاده کرد یا اگر مورد استفاده قرار گیرد به‌صورت حداقل خواهد بود و یا به کمک آن نمی‌توان فرایند یادگیری دوجانبه را امکان‌پذیر ساخت. لذا آموزش و پرورش و نه تنها کتاب درسی، به یک تحول بنیادین نیاز دارد.

دکتر حاجی‌بابایی: رابطه‌ی بین مؤلف و مدیر مدرسه و میان مؤلف و معلمی که کتاب را تدریس می‌کند یکی از گره‌های کوری است که در آموزش و پرورش وجود دارد

این تحول بنیادین از نوع نگاه وزیر گرفته، تا معاون وزیر، مدیرکل، نوع کتب، نوع تدریس در کلاس تا نوع مدرسه‌داری، نوع نگاه به معلم، نوع نگاه به دانش‌آموز، نوع نگاه معلم به جامعه و جامعه به معلم و معلم به خود معلم، همه‌ی این‌ها به تحول نیاز دارند. گره‌های کوری که باید باز شود، پیوندهای عمیقی که باید ایجاد شود، رابطه‌های نزدیکی که باید بین مؤلف و مدیر مدرسه و بین مؤلف و معلمی که کتاب را تدریس می‌کند، ایجاد گردد. این‌ها صدها گره‌های کور در آموزش و پرورش است.

گاهی اوقات فریاد تشنه به سقا نمی‌رسد و آب سقا به تشنه نمی‌رسد. هر دو موجود است. کتاب‌های زیبا

از طرفی باید یک سیستم تعریف‌شده‌ای برای آموزش و پرورش وجود داشته باشد که بتواند این امکانات را در اختیار قرار دهد. آیا با این روش‌هایی که ما به کار می‌بریم، در مدت سی سال، بلکه هفتاد سال دیگر، در روستایی که یک معلم پنج پایه تدریس می‌کند، یک آموزش و پرورش موفق و به‌روز خواهیم داشت؟ آیا می‌توانیم امکانات جدید را در اختیار آن معلم قرار دهیم و از جمله او را به اینترنت وصل کنیم؟ آیا می‌توانیم آموزه‌های خودمان را به صورت مجازی، مکتوب، تصویری، یا هر چیز دیگر، در اختیار او قرار دهیم! محال است!

لذا یک مجموعه‌ی آموزشی و پرورشی از مؤلف گرفته تا تمام کسانی که در تألیف و در تولیدات مجازی و

با مفاهیم و مطالب زیبا و با افراد صاحب‌فکر و اندیشه از یک‌سو و انسان‌های تشنه از سوی دیگر. انسان‌های تشنه‌ای که نیازشان، حتی با وجود یک کتاب زیبا، برطرف نمی‌شود.

سخن آخر من این است که آیا از آن‌چه تولید می‌کنیم، راضی هستیم؟ اگر راضی هستیم که هیچ، اگر راضی نیستیم سهم هرکس از این ناراضی بودن‌ها چه قدر است؟ سهم وزیر چیست؟ سهم معاون وزیر، سهم مدرسه، کتاب و پژوهش چیست؟ خواهش این است و به مرکز مطالعات عرض کرده‌ام و آن‌ها هم لطف کردند، پنجاه شصت مورد پژوهشی را در دستور کار قرار داده‌اند. آموزش و پرورش کاربردی موضوع مهمی است. علاوه بر کسانی که کار کردند و زحمت می‌کنند ما یک میدان کار جدید و بزرگ داریم و آن این است که وضعیت آموزش و پرورش چگونه است؟ راهکارها کدام است؟ آموزش و پرورش کاربردی کدام است؟ پژوهش کاربردی کدام است؟ چه پژوهش‌هایی برای آموزش و پرورش امروز نیاز است؟ آیا ما به فرض در مرکز آموزش و تحقیقاتمان در مورد بهترین و زیباترین علوم روز، مثلاً تفسیر قرآن، لازم است کار کنیم یا دیگران دارند کار می‌کنند؟ امروز نیاز واقعی ما در آموزش و پرورش این است که براساس قرآن و تفکر و اندیشه، بینیم مشکل دانش‌آموز ما کجاست! مشکل معلم، مدرسه و مردم ما کجاست؟ چرا ارتباط بین مدرسه و خانواده کم است؟

من خیلی شفاف و روشن عرض می‌کنم، گاهی اوقات ممکن است بنده با مدرک دکترا نتوانم، دانش‌آموز اول ابتدایی‌ام را راهنمایی کنم. یک واقعیتی است، که جامعه‌ی ما و سیزده میلیون پدر و سیزده میلیون مادر این کشور، یعنی بیست و شش میلیون نفر انسان نیاز دارند کتاب‌هایی در اختیارشان قرار گیرد تا دریابند که چگونه در مورد کتب درسی با فرزندانشان رفتار کنند. گاهی اوقات داستان آن آقا پیش نیاید که دو فرزندش را نزدیک عالم تعلیم و

تربیت برد و گفت این‌ها را تربیت کن. پاسخ داد بیست سال طول می‌کشد. گفت جناب استاد البته هشت سال خودم با آن‌ها کار کرده‌ام. پاسخ داد، پس حالا بیست و هشت سال طول می‌کشد. یعنی باید هشت سال هم به عقب برگردیم تا کارهای انجام شده را پاک کنیم.

ما امروز نیاز به یک گام و نگاه جدید داریم. مقام معظم رهبری فرمودند و همه‌ی شما هم قبول دارید دانش‌آموز ما باید به گونه‌ای بیاید که در مدرسه اهل استدلال، تفکر، اندیشه و نوآوری باشد و معلم راهنمای او شود. هزار و صد عنوان کتاب چاپ کرده‌ایم. واقعاً تأثیرگذار است. اما یک‌بار دیگر باید نگاه کنیم که از هزار و صد عنوان، چند درصد می‌تواند دانش‌آموز را اهل تفکر و اهل اندیشه و نوآوری بار بیاورد؟ اگر مثلاً هفتاد درصد است خیلی خوب است و باید به سمت صد درصد برویم. اگر پایین‌تر است باید بیشتر تلاش کنیم. آیا این کتاب می‌تواند دانش‌آموز را به فکر وادار کند؟ نکته‌ی مهم و حرف آخرم این است. شما از نظر سیاسی و اجتماعی در جامعه بررسی کنید، کودک پنج ساله‌ی شما در منزل، امروز چه‌طور سخن می‌گوید و با حرف شما چگونه برخورد می‌کند؟ با محاوره‌ای که در خانواده انجام می‌پذیرد چگونه برخورد می‌کند؟ آیا تحلیل می‌کند یا خیر؟ آیا گاهی اوقات شما را نقد می‌کند یا نمی‌کند؟ آیا حرف‌های شما را کنار هم قرار می‌دهد و می‌گوید حرفی را دیروز و حرف دیگری را امروز زدید و چرا این حرف را زدید؟ آیا هر روز سؤالات گوناگونی را با شما مطرح نمی‌کند و به دنبال استنتاج نیست؟ چرا در خانواده این‌گونه می‌تواند، ولی در کلاس نمی‌تواند؟ این نشان می‌دهد که ما در محاوره و در رفتارهای اجتماعی، رشدمان بسیار بالاتر از کلاس و حتی بالاتر از کتاب خواندن بوده است. یعنی نمی‌تواند کتاب را آن‌طور که ما می‌دانیم، تجزیه و تحلیل کند. معلوم نیست اشکال از کتاب باشد، ممکن است اشکال از کلاس باشد. ممکن است اشکال از خود دانش‌آموز، خانواده، معلم یا موارد دیگر باشد. اما یک

و پرورش، با ارائه‌ی گزارشی از چگونگی برگزاری این همایش گفت:

مهندس جعفر آبادی: در گزارش مربوط به سال ۵۵ آمده است: در آغاز سال تحصیلی، نه تنها در شهرستان‌های دوردست، بلکه در تهران کمبود کتاب‌های درسی پیش آمد و مسئله‌ساز شد

«پنجمین سال مراسم رونمایی از کتاب‌های جدیدالتألیف را، که از سال گذشته با محوریت بسته‌ی آموزشی به جای کتاب درسی قوت گرفت و امسال هم با حضور تنی چند از پیش‌کسوتان با رونقی مضاعف، همچون گذشته گرامی می‌دارم و با عرض سلام و درود و ادب به همه‌ی شما خوبان، خردورزان، فرزندان، اندیشمندان و به‌ویژه وزیر محترم آموزش و پرورش، این فرصت کم را برای سخن گفتن از کاری بزرگ مغتنم می‌شمارم. اجازه بدهید برای آن‌که وضع فعلی کتاب‌های درسی کمی روشن شود مقداری به عقب برگردیم، به سال ۴۲، و آن‌چه دکتر خانلری وزیر فرهنگ وقت گفته است. او می‌گوید:

مهندس جعفر آبادی: امروز حدود ۱۰۰۰ عنوان کتاب در تیراژ ۱۳۵ میلیون به دانش‌آموزان عزیز تقدیم می‌شود

«وضع کتاب‌های درسی ایران در سال‌های اخیر از نظر ابتذال محتویات و تنوع بی‌حد و حصر و گرانی آن‌ها و زدوبندها و سوء استفاده‌هایی که در کارها بود به جایی رسید که می‌بایست تصمیمات قاطعی به نفع مردم گرفته شود و آن فساد و هرج و مرج پایان یابد.»

و در گزارش دیگری مربوط به سال ۵۵ یعنی سال‌های فریب و وعده‌ی ورود به دروازه‌های تمدن بزرگ، آمده است «در آغاز سال تحصیلی، نه تنها در شهرستان‌های دوردست، بلکه در تهران کمبود کتاب‌های درسی پیش آمد و مسئله‌ساز شد» و علت آن را هم سختی تهیه‌ی پانصد عنوان کتاب در تیراژ ۵۵ میلیون می‌دانستند، اما امروز، نه تنها از بلبشوی کتاب‌های درسی (به تعبیر زنده‌یاد جلال آل‌احمد)، خبری نیست بلکه حدود ۱۰۰۰ عنوان کتاب در تیراژ ۱۳۵ میلیون، که تا چند سال قبل به ۱۸۰ میلیون هم رسیده بود، به دانش‌آموزان عزیز تقدیم می‌شود. فقط در سال جاری ۱۴۰ عنوان کتاب با تغییر جزئی، ۳۴ عنوان

سؤال وجود دارد، چگونه دانش‌آموز در مجامع عمومی و خانواده اهل تحلیل، تفسیر و استنتاج است، اما درخصوص مطالب علمی و کلاس اهل استدلال و تفکر و نوآوری نیست؟ مشکل کجاست؟ مشکل حجم کتاب است؟ مطالب کتاب است؟ روش‌های تدریس، شیوه‌ی معلم یا مشکلات خانوادگی است؟ نمی‌دانم. من خواهم از عزیزان پژوهشگر این است که به این سمت و سو برویم، تمام توانمان را به کار بگیریم و وارد این فاز شویم.

یکبار دیگر دست به دست هم دهیم بینیم گیرهای اساسی آموزش و پرورش کجاست؟ و من مخصوصاً از شما اندیشمندان توقع و استدعا دارم در این زمینه ما را کمک کنید، از همه تشکر می‌کنم.

گزارش مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

براساس این گزارش، مهندس محسن جعفرآبادی مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش قبل از سخنان وزیر محترم آموزش

کتاب با تغییر کلی و بیش از ۱۰۰ کتاب جدیدالتألیف به همراه مجله و نرم‌افزار و فیلم و کتاب‌های کمک‌آموزشی و با امکان دسترسی کتاب‌ها از طریق سایت سازمان و با رویکرد کیفیت‌بخشی تهیه و توزیع شده است، که در این وقت کوتاه به ویژگی همه‌ی آن‌ها نمی‌توان اشاره کرد. آیا می‌توان از خدمات مؤلفان، کادر علمی، فنی و حرفه‌ای و اجرایی، که هر ساله در بهبود و به‌روزرسانی سدها عنوان کتاب تلاش می‌کنند، به راحتی گذشت و از حدیث این سروها چیزی نگفت و زبان به شکر و سپاس نگشود.

در سال جاری ۱۴۰ عنوان کتاب با تغییر جزئی، ۳۴ عنوان کتاب با تغییر کلی و بیش از ۱۰۰ کتاب جدیدالتألیف به همراه مجله، نرم‌افزار، فیلم و کتاب‌های کمک‌آموزشی، تهیه و توزیع شده است

جا داشت یک‌صدم آن همه تجلیل و تکریم و هدایا و صلّه را که گاه در مورد یک کتاب غیردرسی روا داشته می‌شود در حق بهترین کتاب درسی نیز، از طرف نهادها و دستگاه‌های فرهنگی جامعه شاهد بودیم. کتاب درسی، امروز یک سلاح کارآمد و کالای با ارزش فرهنگی است که اگر جز این بود دلیلی نداشت کشورهای سلطه‌گر تا این اندازه نسبت به کتاب‌های درسی ما حساس باشند و هر از چند وقت در گزارش‌های خود به آن خرده بگیرند و آن‌ها را مذمت کنند. یک مؤلف خوب، امروز افسر جبهه‌ی نبرد فرهنگی و جنگ نرم و شایسته‌ی تمجید و تعریف است. اما او، نه تنها در یادبودها، بزرگداشت‌ها و پاسداشت‌ها و انتخاب چهره‌های ماندگار جایی ندارد بلکه در دانشگاه‌های ما نیز غریب است، که اگر یک استاد دانشگاه کتاب درسی برای آموزش و پرورش بنویسد از او به‌عنوان یک اثر امتیازآور پذیرفته نمی‌شود و در ارتقای او نقشی ندارد. آیا نوشتن یک کتاب خوب برای آموزش و پرورش از نوشتن یک کتاب برای دانشگاه سخت‌تر نیست؟

اگر یک استاد دانشگاه کتاب درسی برای آموزش و پرورش بنویسد از او به‌عنوان یک اثر امتیازآور پذیرفته نمی‌شود و در ارتقای او نقشی ندارد

ما باید یاد و نام و عکس و میز و قلم و دوات و کلاس

و کتاب و دفتر و مهم‌تر از همه حرمت بزرگانمان را حفظ کنیم. این‌ها که دنبال نام و نان نیستند به احترام بسنده می‌کنند، اگر دنبال نام و نان بودند به کار دیگری می‌پرداختند.

اما پدیدآورندگان کتاب و از میان آن‌ها مؤلفان، دلخوش به کتاب‌اند و به کتابت. خلوت دل نیست جای صحبت اغیار. کتاب که بیاید باقی باید بروند، زودتر از همه ثروت و قدرت که نسبتشان با کتاب نسبت جن است با بسم‌الله!

مهندس جعفرآبادی: آیا نوشتن یک کتاب خوب برای آموزش و پرورش از نوشتن یک کتاب برای دانشگاه سخت‌تر نیست؟

امید است مؤلفان محترم و به‌ویژه تعدادی از پیش‌کسوتان عزیز که امسال به مجلس ما شکوهی خاص بخشیده‌اند بپذیرند که ما آن‌ها را از یاد نخواهیم برد و اگر یادگاری‌های آن‌ها در بیرون، از گزند حوادث مصون نماند اما خانه‌ای را که آن‌ها در دل ما و میلیون‌ها دانش‌آموز ساخته‌اند هرگز ویران نخواهیم کرد و نام آن‌ها پیوسته با ماست.»

سخنان معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

براساس همین گزارش، آقای دکتر بهرام محمدیان معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی سخنران بعدی این همایش بود که گفت: «ما همه ساله تعداد زیادی از کتاب‌های درسی را آماده می‌کنیم. مجموعاً حدود ۱۱۰۰ کتاب درسی و راهنمای معلم، همه‌ساله تولید می‌شود.

امسال نزدیک ۱۳۵ میلیون کتاب درسی برای سیزده میلیون دانش‌آموزان تولید کردیم. تقریباً میانگین هر دانش‌آموز ده عنوان کتاب درسی است. لذا یک‌صد عنوان کتاب درسی، همراه با کتاب‌های راهنمای معلم داریم که بیشترین آن‌ها در حوزه‌های فنی و حرفه‌ای و کارودانش است. نزدیک ۴۵۰ عنوان از کتاب‌های درسی برای دوره‌ی ابتدایی تا پایان دوره‌ی متوسطه یا پیش‌دانشگاهی است. کتاب‌های درسی همه‌ساله دچار تغییر می‌شوند. این تغییرات گاهی ناشی از تغییر سامان‌دهی و یا سازمان کتاب‌هاست. گاهی علم و دانش جدیدی وارد نشده است و

ما به تبع نیازهای جدید علمی به تألیف کتاب جدید اقدام کرده‌ایم. گاهی اوقات استانداردهای شغلی و نیازهای بازار کار اقتضا می‌کند که در حوزه‌ی فنی و حرفه‌ای و کارودانش کتاب‌هایمان عوض شود. اما همه‌ی این کتاب‌ها تابع یک نقشه‌ی کلی است که راهنمای برنامه‌های درسی ماست.

دکتر محمدیان: با تصویب برنامه‌ی درسی ملی همه‌ی کتاب‌ها از اول ابتدایی تا پایان دوره‌ی متوسطه، دارای یک نقشه جامع خواهند شد

ان‌شاءالله در آینده‌ی نزدیک، با تصویب برنامه‌ی درسی ملی همه‌ی کتاب‌های درسی ما از اول ابتدایی تا پایان دوره‌ی متوسطه، نقشه‌ی جامعی خواهند داشت به طوری که با هم ارتباط عرضی و طولی داشته باشند و الگوی هدف‌گذاری آن‌ها معلوم باشد و حوزه‌های یادگیری در آن‌ها معین و مشخص می‌گردد. حوزه‌های یادگیری جدید متناسب با اسناد تحولی آموزش و پرورش پیش‌بینی شده است و نوع ارائه‌ی درس و محیط‌های متنوع یادگیری آن‌ها ما را موفق خواهد کرد تا در کلاس درس خارج شویم و به کتاب درسی تنها اکتفا نکنیم. بلکه میدان عمل برای بسته‌ی آموزشی فراهم بشود و دانش‌آموزان ما یادگیری را در خارج از محیط کلاس نیز تجربه کنند و حوزه‌های

متنوع یادگیری را در پیش‌رو داشته باشند. امسال ما نزدیک نود عنوان کتاب درسی داشته‌ایم. از این مجموعه، حدود هفتاد مورد کتاب‌های فنی و حرفه‌ای و پانزده عنوان مربوط به سایر کتاب‌های درسی و پنج عنوان در حوزه‌ی کتاب‌های فن و مهارت معلمی است که به عنوان راهنمای معلم در حوزه‌ی درسی مورد استفاده قرار می‌گیرد. چهار فیلم آموزشی و نه نرم‌افزار آموزشی تولید کرده‌ایم. امسال برای اولین بار، کتاب گویا همراه با کتاب صامت، تولید شده است. همه مواد خواندنی‌ای که در کتاب‌های درسی از اول ابتدایی تا پایان دوره‌ی متوسطه آمده، توسط کتاب‌های گویا قرائت شده است تا معلمان و دانش‌آموزان همراه با زبان فارسی معیار برای نوشتن و فارسی معیار برای خواندن بیشتر آشنا شوند. جا دارد در همین جا صمیمانه تشکر کنم و یک نکته را اذعان کنم و آن این که طی یک ربع قرن که در آموزش و پرورش مشغول بوده‌ام، می‌توانم شهادت دهم از دو سال قبل که به سازمان پژوهش آمدم، هیچ کتاب غیردرسی نخوانده‌ام. یعنی من عهد و نذر داشته‌ام که روزانه دو ساعت مطالعه کنم. این عهد و نذر در مورد کتاب‌های درسی خلاصه شده است و نزدیک به هشتصد عنوان از نهصد و پنجاه عنوان کتاب درسی را خودم خوانده‌ام. یا به جد سطر به سطر خوانده‌ام یا تورتق کرده‌ام. لذا شهادت من می‌تواند شهادت یک خبره یا باخبر از موضوع باشد که نویسندگان و مؤلفان کتاب‌های درسی و کارشناسان حوزه‌ی برنامه‌ریزی درسی عمده‌ترین هم‌تشان اعتلای سطح دانش، ارتقای تعلیم و تربیت، هویت اسلامی، دینی و ملی است. در این سال‌های پس از انقلاب ما در کتاب‌های درسی ملاحظه نشده است که خدش‌های به هویت ملی، دینی و حاکمیت ملی ما وارد شود.

دکتر محمدیان: با تصویب برنامه‌ی درسی ملی میدان عمل برای بسته‌ی آموزشی فراهم می‌شود و دانش‌آموزان یادگیری در خارج از محیط کلاس را تجربه خواهند کرد

کتاب نوشتن بسیار سخت است. آن‌هایی که کتاب درسی می‌نویسند، باید سال‌ها دانش، تجربه و نویسندگی را جمع کنند تا یک کتاب درسی فراهم شود. به اعتقاد من، هر قدر از کتاب‌های درسی تجلیل و

تقدیر شود کم است.

مدت زمان نگارش یک کتاب در سال به اضافه‌ی چندین سال معلمی و تجربه و دانش است که اگر بخواهیم قدرشناس باشیم باید همه‌ی این‌ها را یک‌جا محاسبه کنیم که از عهده‌ی ما بر نمی‌آید و لاجرم عذر تقصیر می‌آوریم. در همین‌جا، من فرصت را غنیمت می‌شمارم و از همه‌ی دوستان دفتر برنامه‌ریزی درسی ملی و فنی و حرفه‌ای درخواست می‌کنم، پیش‌نویس سوم یا نگاشت سوم برنامه‌ی درسی ملی را در اختیار همکاران و مؤلفان محترم قرار دهند. دوستان با عنایت به این برنامه‌ی درسی مصوب، که ما در آینده موظف هستیم هم‌سو با آن کتاب‌های جدید را تولید کنیم، ضمن این‌که دوستان استحضار ذهنی به این برنامه پیدا می‌کنند، ما را در تولید راهنمای برنامه‌های درسی و تولید کتاب‌های درسی کمک کنند و این اعلام را یک فراخوان پیش از موعد تلقی بفرمایند. دوستانی که آمادگی همکاری دارند ان‌شاءالله به ما اعلام کنند.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی: امسال نزدیک ۵۰ عنوان کتاب درسی داشته‌ایم که حدود ۷۰ مورد از آن، کتاب‌های فنی و حرفه‌ای ۱۵ عنوان مربوط به سایر کتاب‌های درسی و ۵ عنوان در حوزه‌ی فن و مهارت معلمی است

جناب آقای مهندس سعید قریشی مسئول کار گروه تدوین و تولید کتاب‌های درسی اول تا ششم ابتدایی، منصوب شده‌اند. در سال‌های آتی هم تمام پایه‌ها این تغییرات را شاهد خواهند بود. از ایشان که در جلسه حضور دارند درخواست می‌کنم، از کمک و مساعدت همه‌ی مؤلفان، پیش‌کسوتان به‌نحو احسن و شایسته بهره ببرند. موضوع دیگری که ما برای سال‌های آتی در دستور کار داریم، تولید بسته‌ی آموزشی است. همان‌طور که عرض کردم ما به تعبیری درصدد این هستیم از انحصار کتاب درسی خارج شویم و بسته‌ی آموزشی و رسانه‌ی آموزشی متنوعی برای یاددهی و یادگیری، به خدمت بگیریم و هم‌چنین پیش‌بینی کرده‌ایم در حوزه‌های یادگیری جدید، فضاهای متنوع یادگیری را فراهم کنیم.

از جمله فضاهای جدید یادگیری، فضای مجازی و تولید محتوای الکترونیکی خواهد بود. دوستانی در دو سال اخیر با ما همکاری کرده‌اند. من از آن‌ها صمیمانه سپاس‌گزاری

می‌کنم. باز هم در همین جمع دعوت می‌کنم، عزیزان و همکاران در مؤسسات و نهادهای فرهنگی، انتشاراتی و تولید محتوای آموزشی اگر آمادگی داشته باشند، با ما وارد مذاکره شوند تا بتوانیم در برنامه‌ی آینده از کمک و مساعدت دوستان استفاده کنیم. معاونت فناوری، اطلاعات و ارتباطات آموزشی ما در این زمینه آمادگی لازم را دارد. هم‌چنین انتشارات مدرسه‌ی ما برای تولید کتاب‌های آموزشی و کمک‌آموزشی و هم‌چنین سرمایه‌گذاری مشترک با دیگر بخش‌ها، آمادگی دارد. امیدواریم دوستان ما این فرصت را فراهم کنند که بتوانیم برای اعتلای آموزش و پرورش با همکاری و اشتراک هم کار کنیم. البته آن‌چه در تحول آموزش و پرورش مورد توجه جدی ماست، دست‌یابی به عدالت آموزشی با رویکرد فرهنگی و تربیتی است. توسعه‌ی مشارکت همه‌جانبه را تعقیب می‌کنیم و امیدواریم با این سیاست‌های اصولی بتوانیم در جهت ارتقای جایگاه آموزش و پرورش گام برداریم. امیدوارم امسال در تولید و انتشار محتوای آموزشی براساس برنامه‌ی درسی ملی با سیاست‌های حاکم بر تحول، فصل جدیدی باشد به گونه‌ای که در سند ملی آموزش و پرورش، طراحی و پیش‌بینی شده است.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی: امسال برای اولین بار همراه با کتاب صامت، کتاب گویا تولید شده است

یادآوری می‌شود در مراسم امسال از زحمات یکصد و پنجاه مؤلف، که اکثر آن‌ها در تألیف هفتاد کتاب فنی و حرفه‌ای و کارودانش نقش داشته‌اند، نه ناشر و هفت شرکت نرم‌افزاری و بیست نفر از پیش‌کسوتان تقدیر به‌عمل آمد. نکته‌ی قابل توجه این‌که آثار تألیفی عمدتاً به‌صورت گروهی تهیه شده بودند که نقطه‌ی قوتی برای آن آثار است.

